

Regeringskansliet
 Enheten för familjerätt och
 Allmän förmögenhetsrätt
 Justitiedepartementet
 103 33 Stockholm

Stockholm den 10 december 2007

Remissvar, En starkare företagsinteckning, SOU 2007:71, (Ju2007/8738/L2)

Svensk Inkasso har genom remiss den 9 oktober 2007 beretts tillfälle att avge synpunkter över rubr betänkande. Svensk Inkasso anför följande.

Bakgrunden till utredningsbetänkandet, allmänna synpunkter mot bakgrund av meningsyttringar vid justitiedepartementets hearing den 13 november 2007

De förmånsrättsregler som gäller sedan 2004 för företagsinteckningar har varit föremål för kritik i samhällsdebatten där det gjorts gällande att kreditförsörjningen till företag påverkats negativt av reglerna. Utredningens direktiv föreskriver mot den bakgrunden att ett utredningsförslag som stärker företagsinteckningens förmånsrätt skall presenteras. Direktiven utformades med hänsyn till riksdagens uttalanden att den i huvudsak står bakom 2004 års ändringar i förmånsrättslagstiftningen, men att det finns ett behov av att ändra företagsinteckningens förmånsvärde för att förbättra kapitalförsörjningen. Direktiven klargör att utredningens förslag skall tillgodose de grundläggande syftena bakom förmånsrättsreformen. Förslaget skall innebära att företagsinteckningen ger förmånsrätt i en värdemässigt högre andel än nu.

Sett i ljuset av vad som här anförts är de förslag som presenteras i utredningsbetänkandet mycket väl avvägda och motiverade. Svensk Inkasso tillstyrker en reformering enligt utredningens förslag.

Vid den hearing som arrangerades av justitiedepartementet i ärendet den 13 november 2007, framkom att en övervägande del av de närvarande remissinstanserna hade starka invändningar mot utredningsförslaget. Sammanfattningsvis kan invändningarna beskrivas så att kreditgivare och andra intressenter framställde önskemål om en återgång till de förmånsrättsregler som gällt före reformen 2004, dvs att förmånsrätten för företagsinteckningar skall bli en särskild förmånsrätt som gäller i 100 % av inteckningsunderlaget (dock att kassa och bankmedel undantas från underlaget). Svensk Inkasso kan inte ansluta sig till en sådan återgång och detta gäller särskilt mot bakgrund av frågan inte utretts med en sådan återgång för ögonen. Tvärtom har de uttalade utredningsförutsättningarna varit att grundtankarna i 2004 års reform skall kvarstå.

I sammanhanget måste rekapituleras att 2004 års reform innefattade en lång rad förändringar och att den lagstiftning som infördes innebar accept från alla samhällsaktörer för ett slags paketlösning. Företagshypoteket omvandlades till en allmän förmånsrätt att gälla i 55 % av all gäldenärens egendom. Härutöver infördes kompletterande ändringar, bl a att en ny förenklad lag om företagsinteckning ersatte företagshypotekslagen, att förmånsrätt för hyror avskaffades, samt att domstol vid ackordsförhandling kan besluta hur stor del av en fordran som skall anses vara oprioriterad. Flera önskvärda effekter eftersträvades:

- att bankernas långivning fokuseras på låntagarnas återbetalningsförmåga
- en bättre kredituppföljning
- en snabbare insolvenshantering
- upphörande av planerade seriekonkurser
- ökad intressegemenskap mellan borgenärer vid konkurs

Statens förmånsrätt för skatter och avgifter avskaffades, (med tillkommande förslag om att förbudet mot återvinning av betalning av skatt eller avgift skulle upphävas, vilket i och för sig tycks bli verklighet först senare).

Andra följdändringar innebar att

- Konkursboet svarar för arbetstagares lön som massafordran om arbetstagaren används för arbete efter konkursutbrottet.
- Löneskyddet fick samma innehåll vid rekonstruktion som vid konkurs. Om ett rekonstruktionsförsök misslyckas och övergår i konkurs utgår inte betalning av medel enligt reglerna för löneskyddet ytterligare en gång – rätten gäller endast en gång.
- Om en företagsrekonstruktion lyckas och således hävs av domstolen skall rekonstruktionsgäldenären återbetala medel som erhållits av lönegarantin under rekonstruktionstiden alternativt ställa säkerhet för beloppet.

Svensk Inkasso bedömer att det är alltför tidigt att utvärdera reformen i alla dess delar. För övrigt har detta inte vare sig gjorts eller efterfrågats i nu föreliggande lagstiftningsärende. Det kan inte heller enligt Svensk Inkasso komma ifråga att ändra förutsättningarna för hela reformen utan samband med reformens övriga delar. Motiven för att återställa förmånsrätten för just företagsinteckningar utan överväganden av reformens övriga delar är alltför knapphändiga. Ett fullständigt återställande av förmånsrätten i aktuellt hänseende innefattar enligt Svensk Inkasso ett alltför stort hänsynstagande till det perspektiv som kan kallas kreditförsörjningsperspektivet och alltför lite beaktande av det insolvensrättsliga perspektivet. Det är viktigt att komma ihåg att flertalet av de påpekanden som framkom vid hearingen och vilka lades i vågskålen för ett fullständigt återställande av rättsreglerna (som hindrande faktorer för en effektiv kreditgivning) i själva verket var eftersträvansvärda effekter av reformen. Avsikten var att uppnå en mer dynamisk insolvenshantering, men också en ökad grad av egenfinansiering av företag, samtidigt som flera samhällsaktörer fick ändrade förutsättningar för sin kreditgivning via ändrade förmånsrättsregler.

Utredningens förslag

Särskild eller allmän förmånsrätt

Utredningen föreslår att företagsinteckningen alltjämt skall utgöra en allmän förmånsrätt som gäller endast vid konkurs.

Svensk Inkasso tillstyrker utredningens förslag. Svensk Inkasso inser, som utredningen framhåller, att det vore en fördel för den som beviljar rörelsekrediter att förmånsrätten gjordes om att vara särskild och därmed även gällande i en utmätningssituation. Det är emellertid inte riktigt att säga att, med utredningens ordval, detta är bäst från kreditgivningsperspektiv. För den som beviljar leverantörskrediter är det tvärtom av betydande värde att förmånsrätten är allmän och att den därmed inte gäller vid utmätning. En leverantör kan då genom utmätning i varulager säkra betalning för sin leverantörskredit vid bristande betalning. Utredningen stannar för att det från insolvensrättslig utgångspunkt är en fördel om förmånsrätten förblir allmän. Detta är en uppfattning som Svensk Inkasso delar. Givetvis är det utmärkt att en företagsinteckning inte hindrar utmätning hos en gäldenär som betalningsvägrar men ändå är solvent. Motsatsen däremot är helt förödande för den leverantörsborgenär som snabbt vill komma till sin rätt. Det förhållande att en kreditgivare som lämnat rörelsekrediter skulle komma att ständigt kunna avvakta och ”sitta trygg” med en särskild förmånsrätt och alltid veta att tillgångarna är fredade mot utmätning är inte önskvärdt från ett samhälleligt perspektiv. En god konkurrens mellan borgenärerna i detta hänseende borgar för en snabb och rättvis insolvenshantering.

Om det tvärtom förhåller sig på det sättet att gäldenären faktiskt är insolvent kan en kreditgivare som lämnat lån mot säkerhet i företagsinteckning också dra nytta av att utmätning begärs hos gäldenären eftersom en sådan indikation snabbar på insolvenshanteringen och företagsinteckningshavaren kan genom konkursansökan lätt komma till sin rätt och skydda sina anspråk.

Avslutningsvis måste framhållas att företagsinteckningen som under knappt tre år medfört allmän förmånsrätt faktiskt ännu inte lett till ett ökat antal utmätningar. Tidsperspektivet är alltför kort för en reform emedan borgenärskollektivet ännu inte synes ha tagit till sig de nya reglerna.

Begränsningar av inteckningsunderlaget till vissa egendomslag

Utredningen anför att företagsinteckningens underlag inte skall begränsas till viss slags egendom.

Svensk Inkasso tillstyrker utredningens resonemang. Kravet på enkelhet talar för att inteckningsunderlaget är positivt bestämt och att all egendom omfattas.

Undantag för privat egendom

Utredningen föreslår att undantag inte skall göras för företagarens privata egendom när inteckningsunderlaget skall bestämmas.

Svensk Inkasso tillstyrker vad som anförs av utredningen. I och för sig är det viktigt att risken med företaget bärs av just företaget och inte av företagaren, vilket skulle tala för att privat egendom undantogs. I praktiken finns emellertid inte något utrymme för att undanta privat egendom från borgenärerna vare sig företaget drivs i bolagsform eller som enskild firma. Varje förändring av inteckningsunderlaget i detta avseende skulle sakna betydelse.

Företagsinteckning giltig endast i en procentandel (75%) av inteckningsunderlaget

Utredningen föreslår att förmånsrätten skall gälla i en procentuell andel av inteckningsunderlaget. I syfte att, i enlighet med direktiven, stärka företagsinteckningens värde föreslås att procentandelen skall höjas från 55 % till 75 %.

Svensk Inkasso, som anser att det egentligen saknas skäl att justera procentsatsen eftersom för kort tid förflutit med de nya reglerna och att några säkra slutsatser inte kan dras, tillstyrker utredningens förslag givet de direktiv som erhållits.

Svensk Inkasso önskar framhålla att en höjning av procentandelen är den enda vägen som står till buds för att förstärka förmånsrätten för företagsinteckningshavare utan att äventyra 2004 års förmånsrättsreform. Förslaget att återgå till den äldre ordningen med förmånsrätt i 100 % av inteckningsunderlaget (med ändring av egendomsslag i underlaget), skulle leda till helt okända konsekvenser för det insolvensrättsliga systemet. Reformen kan ännu inte utvärderas och det ter sig alltför riskfyllt att med det klena underlag som finns som grund företa en sådan ändring. Svensk Inkasso inser att en kreditgivare som lämnar rörelsekrediter mycket enklare skulle kunna "räkna hem" kreditens säkerhet och därmed bättre förutse de risker som kan uppkomma. Fördelarna med en sådan ordning leder emellertid till nackdelar dels för oprioriterade borgenärer, dels för insolvenshanteringen och snabbheten i systemet. Kreditgivningsperspektivet skall enligt utredningens direktiv tillmätas intresse och företagsinteckningshavarnas utdelning i konkurser skall öka. Utredningens förslag har just denna avsedda effekt. Därtill har förslaget, till skillnad mot en återgång till äldre regler, den fördelen att grundtanken med 2004 års reform – att till viss del försvåra kreditgivning till måhända icke livskraftiga företag utan egeninsatt kapital, och i stället styra krediter till företag med goda utsikter – behålls. Svensk Inkasso anser att det vore oklokt att åter invagga kreditgivare med företagsinteckning som säkerhet för krediten i en kanske osann förhoppning om att säkerhetsunderlaget är fullgott. Bättre då att låta kreditgivarna arbeta med andra säkerheter, bättre kreditprövningar och kredituppföljningar precis som tänkt i 2004 års reform.

Förmånsrätten för statens återkrav avseende utbetald lönegaranti

Utredningen föreslår att förmånsrätten för statens återkrav avskaffas.

Svensk Inkasso tillstyrker att förmånsrätten avskaffas. När förmånsrätten för företagsinteckningen stärks enligt förslaget kommer detta att drabba oprioriterade borgenärer (ofta leverantörskreditgivare och småföretagare). Staten får genom försämrad förmånsrätt erlagga priset för att de oprioriterade borgenärerna genom huvudförslaget får försämrad utdelning.

Avslutande kommentarer

Avslutningsvis vill föreningen framhålla att förmånsrättslagstiftningen är en undantagslagstiftning. Den ursprungliga huvudprincipen är trots allt att alla borgenärer skall ha lika rätt vid gäldenärens insolvens och 2004 års reform har medverkat till att förändra regelverket i rätt riktning. Företagsinteckningshavare kan med bra uppföljning, mer differentierad prissättning av krediter, krav på bättre insyn i kredittagarens verksamhet och krav på större inflytande i verksamheten lämna krediter i erforderlig utsträckning.

Att nya företag som startas utsätts för noggrannare kreditbedömningar och tätare kredituppföljningar är i grunden av godo. Det är föreningens uppfattning att det i sådana fall där krediter vägras, är fråga om företag som inte bör startas utan en större insats av eget kapital, eller mer genomtänkt affärsidé - företag som under alla förhållanden efter kort verksamhetstid riskerat att hamna på obestånd. Grunden för 2004 års reform får alltså även från dessa utgångspunkter anses riktig då sådana företag annars riskerar att startas på andras - kommande konkursborgenärers - risk.

Som ovan

Claes Månsson
Ordförande i Svensk Inkasso